

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : 69602026-610-640611
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/58426)

07.03/2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 06/01/2015 tarihli ve 43452547-120.00 -209525 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde alınan, Balıkesir Milletvekili Sayın Ahmet Duran BULUT tarafından verilen 7/58426 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Nurettin CANIKLI
Bakan

EK : Soru önergesi cevabı (3 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

Balıkesir Milletvekili Sayın Ahmet Duran BULUT'a ait 7/58426 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Ekonomi Bakanlığı'ndan Bakanlığımıza intikal eden konuya ilişkin cevabi yazılarında; "Bakanlığımız tarafından, ihracatçı firmalarımızın alt yapısını güçlendirmek için yurt dışı pazarlara açılma hususundaki eksiklikleri tespit edilip gerekli eğitim programları düzenlenmekte, düzenli olarak ihracat yapmaya başlayan firmalarımızın yurt dışı pazarlarda daha çok tutunmaları, dağıtım kanalları kurmaları, pazar paylarını artırmaları ve özgün tasarımları ile bulundukları pazarların dinamiklerine uygun markalı ürünler sunmaları yönünde pazar araştırması, tasarım, marka ve Turquality gibi destekler verilmektedir. Yanı sıra, işadamlarımızın da katılımıyla birçok ülkeye ticaret heyetleri gerçekleştirilmekte, bu heyetler vasıtasıyla ihracatçılarımızın hem küresel pazarları hem de rakiplerini daha yakından tanıması ve yeni iş bağlantıları kurmaları sağlanmaktadır.

Ayrıca; Bakanlığımızın en önemli görev ve faaliyet alanlarından biri, ülkemizdeki yatırım potansiyelini harekete geçirerek yatırımların yapılmasına katkı sağlayacak teşvik politikalarını ortaya koymak ve uygulamaktır. Bu bağlamda, 19 Haziran 2012 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan Yatırım Teşvik Sisteminin en temel amaçlarından birisi uluslararası rekabet gücümüzü artıracak yüksek teknoloji ve Ar-Ge içeriği ve katma değeri yüksek yatırımları desteklemektir.

Yatırım Teşvik Sistemimiz ile ülkemizde yapılacak yatırımlar 5 ayrı uygulama kapsamında desteklenmektedir. Bunlar, her biri farklı amaca yönelik olarak tasarlanmış olan stratejik yatırımlar, büyük ölçekli yatırımların teşviki, bölgesel teşvik uygulamaları, öncelikli yatırımlar ve genel teşvik uygulamalarıdır. Stratejik Yatırımlar, ithalata bağımlı olduğumuz ara malı ve ürünlerin Türkiye'de üretilmesinin sağlanması, Türkiye'nin yüksek ve orta-yüksek teknoloji ürün ihracatını artıracak bir üretim sistemine geçilmesi ve cari açığın azaltılması amacıyla dizayn edilmişken, Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki, Ar-Ge içeriği ve katma değeri yüksek yatırımların özendirilmesine yöneliktir. Diğer taraftan Bölgesel Teşvik Uygulamaları ile bölgesel gelişmişlik farklılıkların giderilmesi, Öncelikli Yatırımlar ile ülke ekonomisi açısından önem arz eden belirli yatırım konularının bilahare desteklenmesi amaçlanmıştır. Genel Teşvik Uygulamaları ise teşvik edilmeyecek yatırım konuları arasında yer almayan ve diğer uygulamalar kapsamında desteklenmeyen yatırım konularının teşvikine yöneliktir.

İlgili kurum ve kuruluşlar tarafından iç mevzuatımız haline getirilen yönetmelikler kapsamına giren ürünlerden riskli ürün kabul edilenler, 7/24 elektronik ortamda risk analizi çerçevesinde belirlenerek, Dış Ticarete Teknik Düzenlemeler ve Standardizasyon Mevzuatı kapsamında Bakanlığım tarafından ithalatta ürün güvenliği denetimine tabi tutulmaktadır.

Bu çerçevede, yalnızca insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan ve bitki yaşam ve sağlığı, çevre ve tüketicinin korunması açısından sahip olması gereken asgari güvenlik koşullarını taşıyan güvenli ürünlerin ithalatına izin verilmektedir. Bu itibarla, ayakkabılar da dâhil olmak üzere kişisel koruyucu donanım, oyuncaklar, telsiz, telekomünikasyon ekipmanları, pil ve akümülatör, yapı malzemeleri, tıbbi cihazlar, sanayi ara girdileri ile makine ve elektrikli elektronik eşyalar, asansörler gibi bazı CE işareti taşıması gereken ürünler ithalatta ürün güvenliği denetimlerine tabi tutulmaktadır.

Keza, geleneksel tarım ürünlerimizin de (yaş meyve ve sebzeler, bitkisel yağlar, kuru ve kurutulmuş ürünler) ithalatta ticari kalite denetimleri elektronik ortamda risk analizi neticesinde gerçekleştirilmektedir. Fiili denetim neticesinde ürünlerin ilgili teknik düzenlemesine uygun olmadığının belirlenmesi durumunda ithalatına izin verilmemektedir." denilmektedir.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'ndan Bakanlığımıza intikal eden konuya ilişkin cevabi yazılarında; "Bakanlığımızca, bitkisel üretimden hayvancılığa, kırsal kalkınmadan girdi desteklerine kadar birçok kalemde üreticilerimize destek sağlanmakta olup, destekler bütçe imkânları çerçevesinde arttırılmaktadır. Tarım sektörüne nakit olarak sağlanan destek miktarı 2002 yılında 1,8 Milyar TL iken, 2014 yılında 9,7 Milyar TL'ye ulaşmıştır. 2003-2014 döneminde Türk çiftçisine sağladığımız nakdi karşılıksız hibe desteği toplamda 70 Milyar TL'ye ulaşmıştır. Tarımsal destek yapılan kalem sayısı 2002 yılında 10 iken, 2014 yılında 63 kaleme ulaşmıştır. Ayrıca; üretim girdilerine yönelik; mazot desteği, toprak analizi desteği ve sertifikalı tohumluk destekleri ilk kez Hükûmetlerimiz döneminde başlatılmıştır. 2001 yılında kaldırılan gübre desteği, 2005 yılında ilk kez doğrudan üreticiye ödenecek şekilde yeniden başlatılmıştır. Hayvancılık destekleri kapsamında; 2002 yılında 83 Milyon TL destek ödenmiş iken, 2014 yılında ise 2,6 Milyar TL destek ödenmiştir.

2003-2014 döneminde hayvancılığa toplam 15,2 Milyar TL'nin üzerinde destek sağlanmıştır. Tarımsal ihracatımız da son 12 yılda önemli oranda artmış ve ülkemiz bölgesinde önemli bir tarımsal ihracatçı ülke konumuna yükselmiştir. TÜİK - Uluslararası Standart Ticaret Sınıflamasına (SITC, Rev.3) göre tarım ürünleri ihracatımız 2002 yılında 4 Milyar Dolar iken, 2014 yılı Ocak-Kasım döneminde ise 16,8 Milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracat artışının devam etmesine yönelik olarak Bakanlığımız çalışma alanına giren gıda ve tarım ürünleri ile ilgili üretim ve tüketiciye erişim süreçleri etkin bir şekilde denetlenmektedir. Ürünlerimizin dış piyasalardaki kalite ve sağlık açısından güvenilirliği artırılarak ithalatçı ülkelerin izin kriterlerinin karşılanması ile ihraç edebildiğimiz ürün çeşidi artırılmaktadır.

Avrupa Birliği ile yürütülen ilişkiler kapsamında gıdanın işlenmesi ve piyasaya sürülmesiyle ilgili hijyen kurallarını içeren Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı faslına uyum çalışmaları kapsamında AB mevzuatı ülkemiz tarafından büyük ölçüde üstlenilmiştir. Bu kapsamda 5996 sayılı "Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu" kapsamında çıkarılan yönetmelik ve uygulamalar ile çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Uyum süreci, sonuçları itibarıyla ürünlerimizin kalite standartlarının yükselmesine ve marka değerinin ve tanınırlığının artmasına olumlu katkı yapmaktadır.

Ülkemizin de taraf olduğu Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Tarım Anlaşması Pazara Giriş başlığı kapsamında DTÖ üyesi ülkelerin ithalat kotası uygulaması mümkün değildir. Ancak dünyada tercihli ticaret düzenlemeleri kapsamında ülkeler birbirlerine tarife kotası tanımaktadır. Tarife kotaları çerçevesinde kota dâhilindeki ithalat, indirimli gümrük tarifeleri ile yapılmaktadır. Ülkemizde serbest ticaret antlaşmalarında karşı ülkeye tarife kotası hakkı tanımakta ve kota dâhilindeki ithalatı indirim ile kotanın üstüne çıkan miktardaki ithalatı ise mevzuattaki gümrük tarifesi ile yapmaktadır." denilmektedir.

Kalkınma Bakanlığı'ndan Bakanlığımıza intikal eden konuya ilişkin cevabi yazılarında; "Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda onaylanan Onuncu Kalkınma Planının (2014-2018) temel amaçları ve ilkeleri arasında ülkemizin büyüme performansının daha yüksek, istikrarlı ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması, rekabet gücünün ve toplumun refah seviyesinin artırılması öngörülmektedir. Bu amaçla, sermaye birikimi ve sanayileşme süreci hızlandırılacak; yurtiçi tasarruflar, üretken yatırımlar ve üretim faktörlerinin verimlilik düzeyleri artırılacak; cari açık kalıcı bir şekilde makul düzeylere çekilecek; ekonominin yenilikçi ve ithalat bağımlılığı azalmış bir yapıya dönüştürülmesi sağlanacaktır. Bu dönüşüm sürecinde, Türkiye'de bilim ve teknoloji alanındaki gelişmelerin yakından takip edilerek yenilik üretme kapasitesinin yükseltilmesi, yeniliklerin mevcut üretim yapısıyla bütünleştirilerek üretim yapısında dönüşümün sağlanması hedeflenmektedir.

2023 hedeflerine ve Onuncu Kalkınma Planının amaçlarına ulaşılabilmesi açısından önem taşıyan, temel yapısal sorunlara çözüm olabilecek, dönüşüm sürecine katkıda bulunabilecek, genellikle birden fazla bakanlığın sorumluluk alanına giren, kurumlar arası etkin koordinasyon ve sorumluluk gerektiren kritik reform alanları için "Öncelikli Dönüşüm Programları" tasarlanmıştır.

Öncelikle Dönüşüm Programları toplamda 25 programdan oluşmaktadır. Bu programlar arasında "İthalata Olan Bağımlılığın Azaltılması Programı", "Öncelikli Teknoloji Alanlarında Ticarileştirme Programı", "Kamu Alımları Yoluyla Teknoloji Geliştirme ve Yerli Üretim Programı", "Yerli Kaynaklara dayalı Enerji Üretim Programı" ve "Sağlık Endüstrilerinde Yapısal Dönüşüm Programı" gibi yerli üretimin desteklenmesine, yerli üretim yelpazesinin genişletilmesine, kamu yatırımlarında ve harcamalarında yerli ürünlere avantaj sağlanmasına yönelik programlar yer almaktadır. İthalata Olan Bağımlılığın Azaltılması Programı kapsamında imalat sanayinin ihtiyaç duyduğu girdilerin üretimine dönük, yerli katma değeri arttıracak ürün /tür üretiminin özendirilmesi, uygun standartta ve maliyette sürekli yerli girdi temininin arttırılması, yerlileşmenin desteklenmesi bu amaçla uygun mekanizmaların geliştirilmesi, kamuda ithal ürün kullanılmasının azaltılması amacıyla kamu alımlarında yerli üretimi olan ürünlerin kullanımını teşvik edici politikaların geliştirilmesi gibi maddeler yer almaktadır.

Öncelikli Teknoloji Alanların Ticarileştirme Programı kapsamında öncelikli sektörlerde teknolojik ürün yatırımlarının teşvik edilmesi, kamu alımları yoluyla yerli üretimin desteklenmesi, yerli üretilen teknolojik ürünlerin uluslararasılaşmasına yönelik desteklerin sağlanması, ihracatın teşvik edilmesi gibi maddelere yer verilmiştir. Kamu Alımları Yoluyla Teknoloji Geliştirme ve Yerli Üretim Programı hedeflerinden birisi kamu alımlarında orta ve yüksek teknoloji sektörlerindeki yerli firmaların payının arttırılmasıdır. Sağlık Endüstrilerinde Yapısal Dönüşüm Programı hedefleri yurtiçi tıbbi cihaz ve tıbbi malzeme ihtiyacının % 20 sinin yerli üretimle karşılanması ve yurtiçi ilaç ihtiyacının değer olarak % 60' ının yerli üretimle karşılanmasıdır.

Onuncu Kalkınma Planında benimsenen hedef ve politikalarla tutarlı olarak, Kalkınma Bakanlığı tarafından ilgili kuruluşların görüşleri alınarak hazırlanan 2015 Yılı Programı Yüksek Planlama Kurulu ve Bakanlar Kurulu tarafından görüşülerek karara bağlanmıştır. 2015 yılı için ulaşılacak hedefleri ve

izlenecek politikaları belirleyen 2015 yılı programında da yerli üretimin desteklenmesi ve yerli ürünlere avantaj sağlanması konularına yönelik ifadeler yer almaktadır.

2015 yılı programına göre son 20 yılda ülkelerin ihracat mallarının yapısında yabancı katma değer payının artması rekabetçi bir ihracat performansı için ithalatın kaçınılmaz olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte; ekonominin genel dengesi açısından ithal edilen ara mallarda üretim kabiliyetinin artırılması önemlidir. Bu çerçevede; ithal ara mallarında ülkemizin üretim kabiliyetinin artırılmasının dış ticaret dengesi açısından önemli fırsatlar yaratacağı değerlendirilmektedir. Bu amaçla, 2013 yılı başından itibaren uygulanmakta olan Girdi Tedarik Stratejisi ve Eylem Planında sektörel ve sektörler arası iş birliği mekanizmalarının geliştirilmesinde mesafe alınmış, küresel tedarik zincirlerinin yüksek katma değerli alanlarında daha etkin konumlanabilmek için çalışmalar sürdürülmüştür. Ayrıca, Onuncu Kalkınma Planında yer alan İthalata Olan Bağımlılığın Azaltılması, Kamu Alımları Yoluyla Teknoloji Geliştirme ve Yerli Üretim, Yerli Kaynaklara Dayalı Enerji Üretimi ve Sağlık Endüstrilerinde Yapısal Dönüşüm Programlarında yerli girdi oranının ve yerli üretimin artırılmasına yönelik politikaların genel çerçevesi çizilmiştir. 2015 yılında uzaya gönderilmesi planlanan TÜRK SAT 5A uydusunun yerli üretimine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

FATİH Projesinin, kapsamı, ölçeği ve sürekliliği açısından, yazılım, hizmetler sayısal içerik ve mobil uygulama pazarının büyümesine ve donanımında yerli katkı payının artırılmasına yönelik önemli fayda sağlaması hedeflenmektedir. Ayrıca FATİH Projesi başta olmak üzere, kamu projelerinde bilgi ve iletişim teknolojileri ürün ve hizmet alım süreçleri, yerli katma değer artırılmasını ve KOBİ'lerin gelişimini gözetten bir anlayışla düzenlenecektir.” denilmektedir.

Kamu İhale Kurumu Başkanlığı'ndan Bakanlığımıza intikal eden konuya ilişkin cevabi yazılarında; “4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “Yerli istekliler ile ilgili düzenlemeler “ başlıklı 63 üncü maddesinde yerli istekliler ile yerli malı teklif eden istekliler lehine bazı ayrıcalıklar yapılmasına imkan tanınmış olup, 6518 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler ile kamu alımlarında yenilik yerleşme ve teknoloji transferi sağlamaya yönelik teşvik edici düzenlemelere yer verilmiş, ayrıca orta ve yüksek teknoloji sanayi ürünlerine zorunlu fiyat avantajı uygulaması getirilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3 üncü maddesinin (u) bendinde “yenilik, yerleşme ve teknoloji transferini sağlamaya yönelik sanayi katılımı/off-set uygulamaları içeren mal ve hizmet alımlarına” yönelik düzenleme yapılmış ve bu madde hükmünün uygulanmasına yönelik olarak Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından orta ve yüksek teknoloji sanayi ürünleri listesi oluşturulmuş ve bu liste Kurumumuzun www.kik.gov.tr internet adresinde yayımlanmıştır.” denilmektedir.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan Bakanlığımıza intikal eden konuya ilişkin cevabi yazılarında; “Bakanlığımız tarafından hazırlanan Türkiye Sanayi Stratejisi ve Sektörel Strateji Belgelerinde yerli üretimin geliştirilmesi ve yerli ürünlerin teşvik edilmesine yönelik olarak çeşitli politika ve eylemlere yer verilmektedir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 63 üncü maddesiyle mal alımı ihalelerinde yerli malı teklif eden istekliler lehine %15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanabilecektir.

Kamu İhale Kanununda yapılan değişiklikle ayrıca Bakanlığımızca ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak orta ve yüksek teknoloji sanayi ürünleri arasından belirlenen ve her yıl ocak ayında Kamu İhale Kurumu tarafından ilan edilen listede yer alan malların ihalelerinde yerli malı teklif eden istekliler lehine %15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanması zorunlu hale getirilmiştir. Yerli malına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi kapsamında Bakanlığımızca hazırlanan 13/09/2014 tarihinde yürürlüğe giren Yerli Malı Tebliği'nde kamu mal alımı ihalelerinde isteklilerce teklif edilmesi halinde %15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanabilecek yerli malına ilişkin yeniden belirlenen kriterleri taşıyan ürünler, yerli malı belgesi ile belgelendirilecek ve bu belgeye sahip ürünlere ilişkin ihalelerde, idarelerce yukarıda belirtilen orana kadar fiyat avantajı sağlanabilecektir.” denilmektedir.